

Державні закупівлі: закрити лазівки, спростити процедуру

42

Виявляється, що лазівок у законодавстві про державні закупівлі, через які держава зазнає збитків, уникнути не так і просто. Корупційні ризики з багатьох найрізноманітніших причин залишаються досить високими. Чинний Закон України «Про здійснення державних закупівель», прийнятий усього півтора року тому, вживає зазначених змін. Крайні (з упевненістю можна сказати – не останні) значні правки до закону парламентарії ухвалили 15 вересня цього року, чинності вони набули в останній день того ж місяця. Тож тендерні комітети та учасники торгів мають засвоїти нові правила, прописані в Законі України № 679-VIII «Про внесення змін до деяких законів України у сфері державних закупівель щодо проведення їх у відповідність із міжнародними стандартами та вжиття заходів з подолання корупції» (газета «Голос України» від 29 вересня 2015 року).

У супровідних до законопроекту документах його автори зазначають, що метою є зниження корупційних ризиків, установлення запобіжних заходів щодо зловживання процедурою оскарження під час проведення процедур державних закупівель, збільшення рівня конкуренції шляхом спрощення участі в процедурах закупівлі для бізнесу та приведення системи державних закупівель до міжнародних стандартів.

Законодавець сподівається, що прозорості тендерів сприятимуть: зняття заборони розкриття змісту поданих пропозицій, ознайомлення зі змістом документа, який містить інформацію про ціну, оприлюднення протоколу оцінки пропозицій конкурсних торгів і врегулювання застосування норм щодо оскарження процедур.

Основними новаціями є підвищення вартісної межі щодо застосування норм для закупівлі товарів і послуг до 200 тисяч гривень, робіт – до 1,2 мільйона гривень, а також межі для застосування процедури запиту цінових пропозицій – до 500 тисяч гривень.

Скасовано вимогу закону, відповідно до якої річний план та зміни до нього надсилалися до органів, що здійснюють казначейське обслуговування бюджетних коштів, або банку-обслуговувача за місцем обслуговування замовника протягом п'яти робочих днів від дня їх затвердження. Відтепер річний план держзакупівель і зміни до нього лише оприлюднюються на веб-порталі

уповноваженого органу з питань закупівель.

Також замовник зобов'язаний протягом трьох робочих днів від дня прийняття рішення про визначення переможця процедури закупівлі оприлюднювати на веб-порталі Уповноваженого органу протокол оцінки пропозицій конкурсних торгів (цінових пропозицій).

До здійснення оплати за договором про закупівлю казначейство, як і раніше, перевірятиме наявність оригіналу договору про закупівлю, наданого замовником, річного плану закупівель і звіту про результати проведення процедури закупівлі, що підтверджують проведення процедури закупівлі, за результатами якої укладено договір про закупівлю. Але перевірка наявності документів (окрім оригіналу договору про закупівлю) відтепер здійснюється виключно шляхом перегляду документів, розміщених на веб-порталі Уповноваженого органу.

Моніторинг закупівель здійснює центральний орган виконавчої влади, який реалізує державну політику у сфері державного фінансового контролю, та його органи на місцях, тобто Державна фінансова інспекція України. Варто зауважити, що органи, уповноважені на здійснення контролю у сфері закупівель (Міністерство економічного розвитку і торгівлі України), як і раніше, не мають права втручатися в проведення процедур закупівель.

Істотних змін зазнала стаття 17 закону про здійснення державних закупівель. Згідно з новою редакцією замовник у документації конкурсних торгів, запиті цінових пропозицій зазначає, що інформація про відсутність підстав, визначених у частинах першій і другій цієї статті, надається в довільній формі. Документальне підтвердження відсутності підстав, передбачених пунктами 11, 2, 4, 5 і 7 частини першої та пунктом 1 частини другої статті 17, вимагається замовником лише від переможців процедури закупівлі. Переможець торгів у строк, що не перевищує 10 днів (5 днів – під час здійснення закупівель за скороченою процедурою або за запитом цінових пропозицій) від дати оприлюднення повідомлення про акцепт пропозиції, повинен подати замовнику документи, які підтверджують відсутність підстав, визначених частинами першою й другою статті 17 закону.

Крім того, в новій редакції закону вказано, що документація

конкурсних торгів має містити опис і приклади формальних (несуттєвих) помилок, допущення яких учасниками не призведе до відхилення їхніх пропозицій. Формальними (несуттєвими) вважаються помилки, котрі пов'язані з оформленням пропозиції конкурсних торгів і не впливають на зміст пропозиції, а саме: відсутність нумерації сторінок, підписи, печаток на окремих документах, технічні помилки й описки тощо.

Під час розкриття пропозицій конкурсних торгів не лише перевіряється, а й оголошується наявність або відсутність усіх необхідних документів, передбачених документацією конкурсних торгів, а також оголошуються найменування та місцезнаходження кожного учасника, ціна кожної пропозиції конкурсних торгів або частини предмета закупівлі (лота). Відповідно до нової редакції закону на вимогу суб'єктів замовник зобов'язаний продемонструвати зміст документа, що містить інформацію про ціну, наявність або відсутність усіх необхідних документів, передбачених документацією конкурсних торгів. Окрім того, замовник не має права вимагати від учасників попередньої кваліфікації, які пройшли кваліфікаційний відбір, повторного подання ними документально підтвердженої інформації про їх відповідність кваліфікаційним критеріям під час подальшого проведення процедури.

Зміни до законодавства зобов'язали замовника в разі відхилення пропозиції конкурсних торгів учасника чи невизнання пропозиції конкурсних торгів учасника найбільш економічно вигідною надавати такому учаснику додаткову інформацію й пояснення на його вимогу.

Законом також передбачена ціла низка менш істотних новацій, котрі особливо не впливають на зміст державних закупівель, проте є важливим для дотримання найдрібніших нюансів усіма суб'єктами процедури державних закупівель, адже діялово, як відомо, – в деталях. І саме деталі найчастіше призводять до виникнення різного роду процедурних (а не змістових) питань під час проведення державних закупівель. Тому уважно читайте законодавство, різноманітні рекомендації та пояснення у сфері державних закупівель, адже процес витрачання коштів платників податків ще далекий від того, щоб бути простим і зрозумілим для всіх, хоча й став дещо прозорішим.